Elinvoimakeskus

# Yhteenvetoa Kulttuuri ja viestintä -toimialatilaisuuden 14.9.2026 asiantuntijanäkemyksistä

*Toimialaryhmään kuuluvat käsi- ja taideteollisuus, kuvataide, musiikki, teatteri ja tanssi sekä erilaisten kulttuurilaitosten toiminta, radio- ja tv-toiminta sekä kirjojen, lehtien, äänitteiden ja musiikin kustantaminen ja tuottaminen, painaminen ja tallenteiden tekeminen eri menetelmin.*

- **Taloustilanne ja rahoituksen niukkeneminen heikentävät näkymiä**. Kustannusten nousu, julkisen sektorin ja järjestökentän säästöt, rahoitusleikkaukset sekä ohjelmakauden loppuvaihe vaikeuttavat toimintojen ylläpitoa ja kehittämistä. Tilaukset ja ostopalvelut ovat vähentyneet, asiakkaiden päätöksenteko ja myyntiprosessit pitkittyvät, maksuajat venyvät ja alalla on ollut myös lomautuksia. Myös kuntien mahdollisuuksien työllistää tai ostaa kulttuuri- ja viestintäpalveluja arvioidaan heikkenevän.

- **Työvoiman kysynnän kehityksestä on erisuuntaisia arvioita. Työvoiman** kysynnän arvioidaan lähivuonna osin heikkenevän tai pysyvän ennallaan, mutta toimialan sisällä tilanteet vaihtelevat. Vakituisiin ja määräaikaisiin kulttuurialan tehtäviin voi tulla runsaasti hakijoita eri puolilta Suomea, kun taas keikkaluontoisiin tehtäviin sekä äänitekniikan, tapahtumatekniikan ja joidenkin audiovisuaalisten tuotantojen osaajista on pulaa. Paikallisia tekijöitä ei aina löydy riittävästi, jolloin työryhmiä tuodaan Lapin ulkopuolelta.

- **Työmarkkinatiedot eivät kuvaa alan todellista työllisyyttä riittävästi.** Työ on usein projekti-, keikka-, apuraha- tai yrittäjämuotoista, eikä suuri osa työmahdollisuuksista välity virallisten työnvälityskanavien kautta. Kulttuuri- ja viestintäosaamista käytetään lähes kaikilla toimialoilla, mutta tehtäviä tekevät usein muiden alojen työntekijät. Pienet tilastolliset määrät voivat siksi antaa joko yli- tai alitarjonnasta harhaanjohtavan kuvan. Myös työssäoppimispaikkoja on vähän.

- **Toimeentulon epävarmuus kasvattaa riskiä osaajien poistumisesta alalta.** Taiteilijoiden alanvaihtoaikeet, apurahajärjestelmän murros sekä freelancerien ja yksinyrittäjien haavoittuva asema korostuvat. Sosiaaliturvan muutokset ovat vaikeuttaneet yksittäisten keikkojen vastaanottamista. Jos työtä ja rahoitusta ei ole, osaavaa työvoimaa on hetkellisesti hyvin saatavilla, mutta samalla osaamista voi kadota alalta ja Lapista pysyvästi.

- **Viestinnän työ on murroksessa ja osaamisvaatimukset kasvavat.** Viestinnän ammattilaisilta odotetaan hyvin laaja-alaista sisältö-, kanava-, verkosto- ja kumppanuusosaamista, mutta henkilöstö- ja ostopalveluresurssit eivät kasva. Tekoäly lisää itse tekemistä organisaatioissa ja muuttaa palvelujen kysyntää, mutta

tuotosten laatu vaihtelee. Ammattilaisten lisäarvo syntyy näkemyksestä, laadusta, tekoälyn tarkoituksenmukaisesta käytöstä ja kyvystä uudistaa palveluja.

- **Kasvu edellyttää sekä syväosaamista että monialaista yhteistyötä.** Kansainvälisesti kilpailukykyiset sisällöt ja IP-tuotteet vaativat huippu- ja syväosaajia, pitkäjänteistä kehittämistä sekä mahdollisuuksia tutustua kansainväliseen kenttään esimerkiksi yhteistuotantojen, opintomatkojen ja työn seuraamisen kautta. Samalla luovan osaamisen yhdistäminen teknologiaan, matkailuun, puolustus- ja kaksoiskäyttöratkaisuihin sekä muihin toimialoihin voi synnyttää uutta liiketoimintaa.

- **IP-tuotteiden ja kansainvälisten tuotantojen rahoituksessa on selvä aukko.** Luovien sisältöjen kehittämiseen ei ole saatavilla vastaavaa alkuvaiheen ja kasvun rahoitusta kuin teknisiin innovaatioihin. Tämä vaikeuttaa korkealaatuisten, monistettavien tuotteiden syntyä ja voi estää myös kansainvälisesti rahoitettujen yhteistuotantojen toteutumisen Suomessa. Tarvitaan toimialakohtaisia kehittämöitä, selkeämpiä rahoituspolkuja ja tukea niin sanotun kuolemanlaakson ylittämiseen.

- **Yritysten pienuus ja tukikriteerit rajoittavat kasvua.** Ala koostuu pääosin mikro- ja yksinyrittäjistä, joille rahoitus ja palkkaaminen ovat vaikeita ja joista osa jää yritystukien ulkopuolelle henkilöstömäärää koskevien ehtojen vuoksi. Yhteisyrittäjyyttä, yritysten välisiä koalitioita ja isompia osaamiskokonaisuuksia tarvitaan, jotta voidaan palvella suurempia asiakkuuksia, osallistua kilpailutuksiin ja hakea kansainvälistä kasvua.

- **Lapilla on vetovoimaa, mutta alueelle muuttavat osaajat on saatava osaksi paikallista tekemistä.** Alueelle muuttaa ja palaa kokeneita luovan alan ammattilaisia elämänlaadun vuoksi, mutta heidän asiakkaansa ja verkostonsa voivat olla muualla. Osaajien tunnistaminen, verkottaminen ja mukaan ottaminen alueen projekteihin vahvistaisi osaamisen leviämistä, Lappi-brändiä ja alueen kilpailukykyä. Myös taiteilija- ja artistimenestykset sekä tunnetut taidetapahtumat ovat vienti- ja vetovoimatekijöitä.

- **Matkailu tarjoaa mahdollisuuksia, mutta ei yksin ratkaise työllisyystilannetta.** Kasvava matkailu tarvitsee omaleimaista sisältö-, viestintä- ja elämysosaamista, mutta työryhmiä ja osaajia voidaan hankkia myös maakunnan ulkopuolelta. Lapin sisäisiä etäisyyksiä ja tuotantokustannuksia tulisi huomioida, jotta paikallisten osaajien käyttäminen olisi kilpailukykyistä.

- **Lähivuoden kehitys edellyttää yhteistä edunvalvontaa ja kohdennettuja toimia.** Keskeisiä tarpeita ovat alan oma edunvalvonta, vaikuttavuusviestintä, rahoittajayhteistyö, selkeät palvelu- ja rahoituspolut, osaajien liikkuvuuden tukeminen sekä eri toimijaryhmille räätälöidyt kehittämisohjelmat. Kulttuuritoimijoiden lisäksi mukaan tarvitaan kuntien ja alueiden elinvoima- ja yrityspalvelut, päättäjät sekä muut toimialat, jotta kasvuohjelmat muuttuvat käytännön toimiksi, asiakkuuksiksi ja työpaikoiksi.

## Lisäksi Työvoimabarometri -sivustolla

Työvoimabarometri -sivustolta https://tyovoimabarometri.fi/

- tiivis kuvaus Koulutus- kulttuuri ja viestintä -toimialan kehitysnäkymistä
- tunnistetut merkittävimmät työvoimapula- ja kohtaanto-ongelma-ammatit sekä osaamistarpeet vuoden aikajänteellä
- Lapin lisäksi käyttäjä pystyy tekemään tarkasteluja muilta alueilta